VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ Komisji Spraw Zagranicznych
(nr 13)

■ Komisji Finansów Publicznych
(nr 33)

z dnia 14 marca 2012 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 13)

Komisji Finansów Publicznych (nr 33)

14 marca 2012 r.

Komisje: Spraw Zagranicznych oraz Finansów Publicznych obradujące pod przewodnictwem posła **Grzegorza Schetyny (PO)**, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, przystąpiły:

– do pierwszego czytania rządowego projektu ustawy o ratyfikacji zmian zakresu obowiązywania Umowy o utworzeniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, sporządzonej w Paryżu dnia 29 maja 1990 roku (druk nr 194).

W posiedzeniu wzięli udział: **Maciej Szpunar** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Wacław Martyniuk** doradca prezesa Narodowego Banku Polskiego, **Marzena Łuk** i **Adam Rudziński** przedstawiciele Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jakub Borawski** – wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych; **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński**, **Artur Kucharski**, **Kamil Micał**, **Michał Nowak**, **Anna Woźniak** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Przemysław Sadłoń** – legislator z Biura Legislacyjnego oraz **Agnieszka Grzelak, Agnieszka Jankowska** – eksperci z BAS.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dzień dobry. Witam serdecznie. Strasznie duża sala, ale musimy sobie z tym poradzić. Witam na wspólnym posiedzeniu Komisji: Finansów Publicznych oraz Spraw Zagranicznych. Przekładaliśmy ostatnio to nasze spotkanie, ponieważ przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, czyli resortu, który prowadzi ustawę, pan minister Szpunar nie mógł być z nami. Dzisiaj jest. Serdecznie witam, panie ministrze.

Stwierdzam kworum. Porządek obrad państwo otrzymali. Będziemy się zajmowali pierwszym czytaniem rządowego projektu ustawy o ratyfikacji zmian zakresu obowiązywania Umowy o utworzeniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, sporządzonej w Paryżu dnia 29 maja 1990 roku (druk nr 194). Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam porządek obrad za przyjęty. Sprzeciwu nie słyszę. Nasze posiedzenie jest na żywo transmitowane przez internet.

Projekt z druku nr 194 został skierowany do naszych Komisji do pierwszego czytania przez Marszałka Sejmu w dniu 14 lutego bieżącego roku. Przypominam, że pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie przez wnioskodawcę, pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy oraz debatę w sprawie ogólnych zasad projektu.

Proszę przedstawiciela rządu, pana ministra Szpunara o uzasadnienie projektu ustawy z druku nr 194. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Maciej Szpunar:

Dziękuję. Szanowni panowie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie. Projekt ustawy dotyczy zmian dwóch artykułów Umowy o utworzeniu Europejskiego Baku Odbudowy i Rozwoju, sporządzonej w Paryżu w dniu 29 maja 1990 roku.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Proszę bliżej mikrofonu, ponieważ jest duża sala.

Podsekretarz stanu w MSZ Maciej Szpunar:

Zmiany wypełniają uzgodnienia, które zostały dokonane na spotkaniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w Astanie w maju 2011 roku. Mają one na celu zwiększenie zasięgu geograficznego pracy Banku oraz możliwie szybkie uruchomienie środków finansowych przeznaczonych na operacje w nowych obszarach. Cel ten ma zostać osiągnięty przy założeniu, że na państwa członkowskie nie zostaną nałożone dodatkowe obciążenia kapitałowe, jak również nie zostanie ograniczone dotychczasowe finansowanie w kręgu dotychczasowych krajów odbiorców. Ponadto operacje Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju będą dokonywane w pełnej koordynacji z działaniami innych międzynarodowych instytucji finansowych.

Pierwsza zmiana wprowadzona uchwałą nr 137 Rady Gubernatorów EBOR dotyczy art. 1 Umowy o utworzeniu Banku. W tym zakresie określa się nowe granice geograficzne mandatu Banku, poprzez wprowadzenie przepisu poszerzającego obszar działalności EBOR-u o kraje mające linię brzegową na Morzu Śródziemnym oraz Jordanię, z uwagi na stopień integracji owych państw z krajami regionu.

Druga zmiana wprowadzona uchwałą nr 138 dotyczy art. 18 Umowy o utworzeniu Banku. Po dokonaniu owej zmiany możliwe będzie wykorzystanie funduszy specjalnych EBOR-u w potencjalnych krajach odbiorcach, to znaczy w państwach członkowskich Banku, przed zmianą statusu ich członkostwa z kraju udziałowca na kraj odbiorcę. Dany kraj mógłby uzyskać status potencjalnego kraju odbiorcy, po zatwierdzeniu przez Radę Gubernatorów większością ponad dwóch trzecich głosów liczby gubernatorów, którzy dodatkowo muszą posiadać co najmniej trzy czwarte całkowitej liczby głosów przysługujących członkom. Ponadto zakłada się, że wykorzystanie w potencjalnych krajach odbiorcach funduszy specjalnych EBOR-u finansowanych z dochodów netto Banku, będzie możliwe szybciej niż uruchomienie finansowania na podstawie art. 1 Umowy.

Przyjęcie dwóch zmian do Umowy, o których wspomniałem, nie spowoduje z punktu widzenia Polski bezpośrednich skutków społecznych, gospodarczych, prawnych i finansowych. Ich akceptacja jest formalnym warunkiem wejścia w życie uchwał Rady Gubernatorów. Wpisują się one w szerszy kontekst działań Unii Europejskiej oraz innych międzynarodowych instytucji finansowych, które podejmują wysiłki na rzecz pomocy krajom południowego i wschodniego wybrzeża Morza Śródziemnego. Jest to głównie związane z zachodzącymi tam przemianami społeczno-politycznymi.

W związku z tym, że zmiany Umowy o utworzeniu Europejskiego Baku Odbudowy i Rozwoju dotyczą członkostwa Polski w organizacji międzynarodowej, są spełnione przesłanki art. 81 ust. 1 pkt 3 Konstytucji RP. A zatem związanie się Rzeczypospolitej na podstawie odpowiedniego przepisu art. 25 ustawy o umowach międzynarodowych musi być uzależnione od ustawy.

Szanowni państwo, wnoszę o przyjęcie projektu zmian, ustawy o zmianie zakresu obowiązywania Umowy o utworzeniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Chciałbym także poinformować i podziękować Biuru Legislacyjnemu, które sporządziło opinię. Większość wniosków zamieszczonych w opinii Biura Legislacyjnego przyjmujemy. Chodzi mianowicie o tezy pierwszą, drugą, trzecią i piątą. Głównie sprowadza się to do nowego brzmienia art. 1 ustawy.

Mamy natomiast wątpliwość dotyczącą uwagi czwartej zamieszczonej w opinii prawnej Biura Legislacyjnego. Chodzi o to, że zdaniem Biura Legislacyjnego konieczne w tej sytuacji byłoby przedstawienie dwóch odrębnych projektów zmian ustawy. Muszę powiedzieć w ten sposób, że nie praktykujemy tego. W momencie, kiedy dochodzi do zmiany zakresu umowy międzynarodowej w rozumieniu art. 25 i zmian jest kilka, zawsze istnieje niebezpieczeństwo, że niektóre ze zmian wejdą w życie, a niektóre nie. Jest to uzależnione od tego, jakie ewentualne zastrzeżenia zgłoszą inne państwa. W tym przypadku, jeżeli wśród pań posłanek i panów posłów nie budzi kontrowersji zakres zmian Umowy o utworzeniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju – zarówno pierwsza zmiana, jak i druga – w naszym przekonaniu nie

ma potrzeby przedkładania dwóch odrębnych dokumentów. Z tego, co wiem, tak czynią też pozostałe państwa, przedstawiając zmiany w jednym dokumencie. To tyle z mojej strony tytułem wprowadzenia. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę posłów o zadawanie pytań. Pan poseł Marcin Święcicki. Bardzo proszę.

Poseł Marcin Święcicki (PO):

Panie przewodniczący, panie ministrze. Właściwie nie mam uwag do samego projektu, poprawki ustawowej, zatwierdzenia. Mam natomiast uwagi do uzasadnienia, które zostało przesłane. Coś tak suchego i formalistycznego rzadko się widzi nawet w Sejmie. Otóż, panie ministrze, szkoda, że podaliście linię brzegową wschodnią i południową, można było chociaż wymienić kraje, które podlegają pod nowe ustalenia. Czy podchodzi pod to Izrael, czy nie? Akurat Izrael od dawna jest krajem demokratycznym, nie jest to jakiś nowy kraj, przez który ostatnio przeszła rewolucja. Pozostaje niepewność, czy wchodzi, czy nie wchodzi, a może już jest objęty działaniem Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Druga sprawa. Mówicie o przewidywanych skutkach społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych. Mówi się, że właściwie nie ma żadnych bezpośrednich skutków dla Polski, ale są przecież jakieś skutki pośrednie. Zależy nam na rozwoju tamtych krajów, więc może warto byłoby wyjaśnić, do czego są fundusze specjalne, jakie ma to znaczenie, co to jest kraj odbiorca, co to jest kraj uczestnik i w związku z tym, w jakich konkretnych sytuacjach np. mogłyby być owe środki zastosowane. Jest tu formalnoprawne, suche, prawnicze uzasadnienie, z którego właściwie nic do końca nie wiadomo. Mogę się domyślać, oczywiście znam działalność EBOR-u, nie raz miałem w nim do czynienia. Mniej więcej domyślam się, co z tego praktycznie wynika, ale do końca nie jestem pewien. Może oświeciłby nas pan trochę praktycznie, konkretnie do czego fundusze specjalne są stosowane, jakie kraje ma się na myśli, jakie przykładowe sytuacje mogą zaistnieć, w których środki te będą wykorzystywane. Jednak jakoś to na nas rzutuje. Rzutuje w ten sposób, że będzie mniej środków dla Polski, że jakieś kraje na tym zyskają, i bardzo dobrze. Niech otoczenie Unii Europejskiej rozwija się w kierunku demokracji. Tak jak my dostawaliśmy wsparcie, niech i ono dostaje wsparcie, ale proszę o wyjaśnienie na konkretach, konkretnych przykładach, co to znaczy rozszerzenie zastosowania środków specjalnych. Już o jakie kraje geograficznie chodzi, darujmy sobie, można to sobie sprawdzić w atlasie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Pan poseł Kuźmiuk.

Poseł Zbigniew Kuźmiuk (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie ministrze, rzeczywiście w uzasadnieniu do projektu znalazło się takie stwierdzenie, że cel ma być realizowany przy założeniu, że na dotychczasowe kraje członkowskie nie zostaną nałożone dodatkowe obciążenia kapitałowe oraz nie będzie ograniczone finansowanie w obrębie dotychczasowych krajów odbiorców, w tym Polski. Rozumiem, że tego rodzaju stwierdzenia dosyć łatwo umieszcza się w dokumentach rządowych. Chciałbym natomiast zapytać pana ministra, w jaki sposób Polska zabezpieczyła ów zapis, że nie będzie dodatkowych obciążeń kapitałowych na nasz kraj i rzeczywiście w dotychczasowym zakresie będziemy mogli korzystać ze środków EBOR-u. Jakie są zabezpieczenia? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Munyama.

Poseł Killion Munyama (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Również chciałbym zapytać w odniesieniu do tego, o co zapytał pan poseł Święcicki, a mianowicie, ile krajów na dzień dzisiejszy kwalifikuje się do korzystania jako kraje odbiorcy ze środków Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Drugie pytanie. Chodzi o to, jaka jest na dzień dzisiejszy liczba głosów Polski wśród sześćdziesięciu pięciu udziałowców EBOR-u. Mówiąc o sześćdziesięciu pięciu udziałowcach, mam na myśli sześćdziesiąt trzy kraje oraz dodatkowo dwie instytucje, a mianowicie Europejski Bank Inwestycyjny, jak też Unię Europejską. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Szczerski. Proszę bardzo.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Mam kilka pytań i wątpliwości. Pierwsze jest związane z opinią Biura Analiz Sejmowych. Chciałbym zapytać, czy w takim razie rząd składa autopoprawkę do dokumentu. Jeżeli nie, to mam gotową poprawkę. Jeżeli rząd byłby tak miły i przyjął poprawkę Prawa i Sprawiedliwości, to mam poprawkę dotyczącą uwag, które sformułowało Biuro Analiz Sejmowych. Rzeczywiście uważam, że są zasadne, zarówno co do treści, jak i… Pozostańmy na razie przy samym tytule ustawy i art. 1. Jeżeli pan przewodniczący przyjmie, to poprawka dotyczy zarówno tytułu ustawy, jak i art. 1, gdzie wyrazy „ratyfikacja zmian" zamienia się na „wyrażenie zgody na zmiany", zgodnie z tym, co formułowało Biuro Analiz Sejmowych. Taką podpisaną poprawkę do dokumentu zaraz złożę panu przewodniczącemu, sformułowaną zgodnie z linią Biura Analiz Sejmowych.

Co do rozdzielenia na dwie ustawy, to, panie ministrze, pytanie jest takie. Rozumiem sens opinii Biura Analiz Sejmowych dotyczącej podziału na dwa. Jest możliwość, że dwie zmiany wejdą odrębnie, że jedna może wejść, a druga może nie wejść. Czy jest możliwa sytuacja, w której… Są to dwie odrębne decyzje, w związku z czym mogą wejść w życie w różnym czasie albo jedna może wejść, a druga może nie wejść. Jeżeli tak, przychylam się do opinii Biura Analiz Sejmowych, że zgoda powinna być w dwóch odrębnych ustawach, dlatego że jest to wyrażenie zgody na dwie odrębne decyzje. Taką poprawkę też składam.

Trzecia rzecz, którą mam do pana. Nie wiem, czy pan minister mnie słucha. Trzecie moje generalne pytanie. Czym kierował się polski przedstawiciel w Radzie Gubernatorów, kiedy godził się na to, żeby zmienić charakter Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju z takiego, który służył realizacji polskich interesów, gdyż głównie dotyczył państw, w których finansowanie różnych projektów leżało w naszym interesie, godził się na zmianę geograficznego przeznaczenia środków z EBOR-u dla państw, w których polski interes jest znacznie mniejszy? Nie wierzę w to, że nie będzie to miało skutków dla aktywności EBOR-u w obszarze geograficznie nam bliższym, naszym interesom. Oczywiście oznacza to zmianę charakteru EBOR-u. Chciałbym wiedzieć, jaka była argumentacja, jakie argumenty przemówiły za tym, że jak rozumiem, polski przedstawiciel w Radzie Gubernatorów także poparł tę zmianę. Oczywiście nie widzę sensu, wartości owej zmiany z punktu widzenia polskiego interesu. Nie sądzę, żebyśmy po prostu…. Chciałbym wiedzieć, skąd się wzięła taka decyzja ze strony polskiego przedstawiciela w Radzie Gubernatorów.

Panu przewodniczącemu składam obydwie poprawki. Uważam, że w tym przypadku powinniśmy absolutnie zgodzić się ze stanowiskiem Biura Analiz Sejmowych zarówno dotyczącym tytułu i art. 1, jak też faktu, że ustawę należy rozdzielić na dwie części, dlatego że dwie zmiany mogą wejść odrębnie. *De facto* są po prostu odrębnymi decyzjami, tylko podjętymi w tym samym dniu. Tylko to je łączy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Pan minister Szpunar.

Podsekretarz stanu w MSZ Maciej Szpunar:

Dziękuję. Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje. Padło wiele szczegółowych pytań dotyczących politycznych aspektów funkcjonowania Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Ponieważ przedstawicielem Polski w Radzie Gubernatorów jest Narodowy Bank Polski, który obsługuje udział Ministra Finansów, nie mogę państwu szczegółowo odpowiedzieć na wszystkie pytania. Mogę jedynie się zobowiązać, że we współpracy

z Ministrem Finansów przygotujemy odpowiedź pisemną na wszystkie wątpliwości, które państwo podnieśli, także co do uzasadnienia.

Mogę powiedzieć tak, że jeżeli chodzi o kwestie tego, że nie będzie to powodowało zamiany zasad finansowania projektów w dotychczasowych regionach, to wynika to w jasny sposób z treści. Zakładamy, że dodatkowe pieniądze będą pochodziły z zysków Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Natomiast co do kwestii proceduralnych, rząd zgłasza autopoprawkę przede wszystkim co do tytułu i treści art. 1 ustawy, czyli w takim samym zakresie jak pan poseł Szczerski, za wyjątkiem uwagi dotyczącej dwóch odrębnych dokumentów, dwóch odrębnych ustaw ratyfikacyjnych. To wymagałoby zmiany uchwały Rady Ministrów, tak że nawet nie jestem do tego władny, dlatego że całą procedurę należałoby rozpocząć od samego początku.

Natomiast co do możliwości wejścia w życie dwóch poprawek, oczywiście należy założyć, że wejdą one w życie w różnym czasie, dlatego że w świetle art. 56 umowy dotyczącej zmiany jej postanowień zmiana art. 1 objęta jest ust. 1 tego przepisu i w tym zakresie musi być zaakceptowana przez nie mniej niż trzy czwarte członków. Natomiast zmiana art. 18 przez wszystkich. A więc raczej należy domniemywać, że poszczególne zmiany wejdą w różnym czasie, aczkolwiek w moim przekonaniu nie stanowi to uzasadnienia do tego, żeby te dwa dokumenty, te dwie nowelizacje rozpatrywać w dwóch odrębnych projektach ustaw. To tyle z mojej strony.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Tam jeszcze było pytanie. Tak, bardzo proszę.

Poseł Wiesław Janczyk (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Wiesław Janczyk. Wysoka Komisjo, szanowni państwo. Chciałbym podzielić stanowisko jednego z moich przedmówców, który konstatował fakt, że uzasadnienie projektu jest dość lapidarnie sformułowane i nie pozwala sobie wyrobić opinii na temat skali ewentualnych inwestycji podejmowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju w nowym rejonie geograficznym. Moje pytanie jest takie, czy na dowolnym etapie procedowania dokumentu wcześniej padły jakieś symulacje czy określenia niewątpliwie związane z ryzykiem finansowania przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju w nowych rejonach geograficznych w relacji do aktywów, w relacji do sumy finansowej, jaką dysponuje EBOR obecnie. Czy moglibyśmy się do tego odnieść albo powziąć tego typu informację? Czy ktoś na tej sali zna lub brał udział w takich rozmowach?

Drugie moje pytanie jest następujące. Czy na dzisiaj w Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju w organach wykonawczych albo zarządczych mamy stosowną reprezentację polską? Do jakiego stopnia zarządzania Bankiem owa reprezentacja personalna sięga? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Zbigniew Kuźmiuk.

Poseł Zbigniew Kuźmiuk (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, nie uzyskaliśmy odpowiedzi na fundamentalne pytania. Zapytałem pana ministra, w jaki sposób Polska zabezpieczyła swoje interesy finansowe. Pan minister odpowiadając, powiedział, że tą sprawą zajmują się przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego. Ale proszę państwa, w ten sposób nie możemy procedować w trakcie pierwszego czytania. Skoro posłowie zadają pytania, pytania te powinny znaleźć merytoryczne odpowiedzi. Przedstawiciel rządu nie może odpowiadać w ten sposób, że tym zajmuje się kto inny, a ponieważ nie jest obecny na posiedzeniu Komisji, no to trudno. W jaki sposób mamy podejmować decyzje, jeżeli nie są udzielane odpowiedzi na podstawowe pytania, które rodzą się przy pierwszym przeczytaniu tekstu uzasadnienia? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję za ten głos. W związku z tym, że jest przedstawiciel ministra spraw zagranicznych, a nie ma przedstawiciela ministra finansów, który powinien odpowiadać

w tej sprawie, przerywam pierwsze czytanie. Ogłoszę przerwę. Wrócimy do tego, kiedy będziemy w pełnym składzie rządowym. Nie chciałbym narażać pana ministra Szpunara na analizę sytuacji finansowej i dotyczące tego pytania. Powinien to zrobić przedstawiciel Ministerstwa Finansów. Prezydia obu Komisji ustalą nowy termin posiedzenia.

Dziękuję bardzo. Przepraszam za kłopot.